

## Συνοπτική παρουσίαση

Διάρκεια κατάθεσης : έξη μήνες

Τρεις συντελεστές\* :

|  |     |      |    |
|--|-----|------|----|
|  | 80% | 40 % | 0% |
|--|-----|------|----|

|                                                                            |      |      |      |
|----------------------------------------------------------------------------|------|------|------|
| Ποσοστό εισαγωγών<br>(εξαιρουμένων δημοσίου<br>τομέα και αργού πετρελαίου) | 30.6 | 36.0 | 33.5 |
|----------------------------------------------------------------------------|------|------|------|

Απαγόρευση πιστώσεων για χρηματοδότηση εισαγωγικού εμπορίου

Διάρκεια μέτρου - για το ευρύ κοινό : αόριστη, για εσωτερική  
χρήση : ~~έως 31.12.96~~

Καθιέρωση εποπτικού οργάνου

\* Βλέπε επιφύλαξη, σελ. 2

Η σύσκεψη για τις Υποχρεωτικές Άτοκες Καταθέσεις Εισαγωγέων (ΥΑΚΕ) έγινε την Τρίτη 8 Οκτωβρίου με την παρουσία των κ.κ. Δαμασκόπουλου, Παπαδήμου, Σάλα και Σπράου.

Στη συζήτηση και τα συμπεράσματα ελήφθησαν υπόψη η εμπειρία προηγούμενων εφαρμογών του ΥΑΚΕ και ιδιαίτερα της περιόδου 1979-80.

Στόχος των προτάσεων που ακολουθούν είναι να εξοικονομήσουν τουλάχιστον 300 εκ. δολλ. σε ένα χρόνο.

#### Διάρκεια καταθέσεων και συντελεστές

Προτείνεται οι καταθέσεις να

- (1) είναι εξαμηνιαίας διάρκειας,
- (2) έχουν συντελεστές 100%, 50% και 0% της αξίας των εισαγομένων προϊόντων

Το αργό πετρέλαιο και οι εισαγωγές του δημόσιου τομέα εξαιρούνται του μέτρου. Μία πρόχειρη κατανομή των υπολοίπων εισαγωγών μεταξύ των συντελεστών έδωσε τα εξής αποτελέσματα :

| Συντελεστής | Ποσοστό εισαγωγών<br>(εξαιρουμένων καυσίμων και<br>εισαγωγών δημοσίου) |
|-------------|------------------------------------------------------------------------|
| 100%        | 30,6*                                                                  |
| 50%         | 36,0*                                                                  |
| 0%          | 33,5*                                                                  |

\* Δεν αθροίζονται ακριβώς στο 100% λόγω στρογγυλοποίησης

Τα κριτήρια για την κατανομή μεταξύ συντελεστών ήταν κατά πόσο το προϊόν είναι βασικό ή πολυτελείας, αν έχει ελληνικά υποκατάστατα ή αν υπάρχουν αποθέματα ώστε να αποτραπεί ή στενότητα και συνεπώς η αύξηση τιμών, και αν επηρεάζει το κόστος της βιομηχανίας.

Από άποψη παρουσίασης στην ΕΟΚ (η οποία θα έφερε αντιρρήσεις

αν φαινόταν ότι η διαφορά μεταξύ των συντελεστών είχε προστατευτικές προθέσεις) σημειώνεται ότι η κατανομή προϊόντων μεταξύ συντελεστών έγινε κατά μέγιστο μέρος με βάση πλατειές κατηγορίες και ότι η διάκριση μεταξύ βασικών προϊόντων και μη βασικών είναι ενσωματωμένη στις στατιστικές σειρές της Τράπεζας της Ελλάδος από δεκαετίες.

#### Επιλογή συντελεστών

Το μέσο ύψος των προτεινομένων συντελεστών είναι χαμηλότερο από το μέσο ύψος που ίσχυε το πρώτο εξάμηνο του 1980. Εν τούτοις υπάρχει η επιφύλαξη ότι το ύψος ίσως να είναι μεγαλύτερο του δέοντος και τούτο γιατί το 1980, καθώς και σε άλλες περιόδους που εφαρμόστηκε παλαιότερα το μέτρο, φαίνεται ότι είχε πολλές τρύπες, πράγμα που δεν υπάρχει πρόθεση να επαναληφθεί. (Βλέπε όμως "Επιτροπή Εποπτείας" πιο κάτω).

Η επιλογή είναι αφ'ενός μεταξύ των συντελεστών που προτείνονται (100% και 50%) με την δυνατότητα χαλαρώματος αν στην πορεία αποδειχθεί ότι το μέτρο είναι υπερσχυρό και αφ'ετέρου χαμηλότερων συντελεστών (π.χ. 80% και 40%), οι οποίοι όμως θα είναι πολύ δύσκολο να γίνουν αυστηρότεροι αργότερα,

#### Διάρκεια μέτρου

Η πρόθεση πρέπει να είναι να ισχύσει το μέτρο για YAKE έως 31.12.86. Αλλά η πρόθεση αυτή πρέπει να μη γίνει σαφής. Οι λόγοι για την ασάφεια είναι οι εξής : (α) αν οι εισαγωγείς έχουν την εντύπωση ότι το μέτρο θα ισχύσει για μικρό διάστημα θα τείνουν περισσότερο προς αναβολή των εισαγωγών τους, πράγμα που θα αποφέρει άμεσο όφελος στο ισοζύγιο (β) αν οι εισαγωγείς γνωρίζουν τότε θα σταματάει το μέτρο, προς το τέλος δεν θα εισάγουν τίποτε, πράγμα που είναι πολύ δραστικό έστω και αν ωφελεί το ισοζύγιο.

Προτείνονται λοιπόν δύο εναλλακτικές διατυπώσεις για την ανακοίνωση της διάρκειας του μέτρου.

- (1) Σε πρώτη φάση θα ισχύσει έως τις 30.6.86, με πιθανή παράταση, η οποία όμως θα εξαρτηθεί από τις εξελίξεις της οικονομίας στο ενδιαμέσο διάστημα. Οι προθέσεις της κυβέρνησης για την παράταση θα ανακοινωθούν εγκαίρως και εν πάση περιπτώσει όχι αργότερα από τις 30.4.86.
- (2) Το μέτρο θα διαρκέσει όσο η κατάσταση του ισοζυγίου το απαιτεί. (Η ΕΟΚ ίσως έχει αντίρρηση σ' αυτή τη διατύπωση αλλά πρέπει να της εξηγηθεί ο λόγος για την αοριστία και ότι η πρόθεση είναι να σταματήσει το μέτρο στις 31.12.86).

#### Επίπτωση στις τιμές

Μία πρόχειρη εξέταση των επιπτώσεων στις τιμές όταν το μέτρο των ΥΑΚΕ εντατικοποιήθηκε το 1979/80 οδηγεί σε αρκετά αισιόδοξο συμπέρασμα. Για ορισμένες κατηγορίες προϊόντων μη εξαιρεθέντων από το μέτρο, οι αυξήσεις του δείκτη τιμών χονδρικής πώλησης ειδών εξωτερικής προέλευσης εξηγούνται μόνο από τις αυξήσεις των τιμών σε ξένα νομίσματα και της υποτίμησης της δραχμής. Δεν φαίνεται δηλαδή να υπήρχε επίδραση του ΥΑΚΕ επί των τιμών.

Υπάρχουν φυσικά επιφυλάξεις για το αισιόδοξο συμπέρασμα οι οποίες προκύπτουν από τρία πράγματα.

Πρώτο, όπως και αλλού τονίζεται, το σύστημα εφαρμόστηκε το 1979-80 με πολλές τρύπες ενώ η πρόθεση είναι να εφαρμοσθεί τώρα με συνέπεια.

Δεύτερο, στο μέτρο που οι αυξήσεις των τιμών πήραν τη μορφή του "καπέλλου" δεν πέρασαν στο δείκτη τιμών.

Τρίτο, χρησιμοποιώντας ως control group ωρισμένα προϊόντα που είχαν εξαιρεθεί του μέτρου το 1979-80, δεν στάθηκε δυνατό να εξηγηθούν οι αυξήσεις <sup>των Τιμών</sup> τους με τις αυξήσεις των τιμών στο εξωτερικό και της υποτίμησης της δραχμής, πράγμα που δημιουργεί ερωτηματικά.

#### Πιστώσεις για εισαγωγείς

Όλες οι πιστώσεις σε δραχμές προς τους εισαγωγείς θα σταματήσουν αμέσως. Διαφορετικά θα δανείζονται από τις Τράπεζες

για να εκπληρώνουν τις υποχρεώσεις τους στο ΥΑΚΕ. Στο μέτρο που δανείζονται από τους ξένους προμηθευτές τους, το αποτέλεσμα για το ισοζύγιο θα είναι ευεργητικό έστω και προσωρινά.

#### Επίπτωση στη ρευστότητα

Με βάση τους ανωτέρω συντελεστές και διάρκεια των ΥΑΚΕ, το θεωρητικά μέγιστο ποσό στο οποίο θα ανέλθουν οι υποχρεωτικές καταθέσεις είναι 223 δισ. δρχ. (προς 150 δρχ. το δολλ.). Το ποσό αυτό είναι μεγάλο, περίπου το 60% της συνολικής αύξησης των πιστώσεων προς τον ιδιωτικό τομέα που προβλέπει το προσωρινό νομισματικό πρόγραμμα της Τράπεζας της Ελλάδος για το 1986. Θα είχε δηλαδή σοβαρές συνέπειες στη ρευστότητα της οικονομίας. Όμως ο υπολογισμός αυτός βασίζεται στην υπόθεση ότι το μέτρο δεν θα οδηγήσει σε καμμία μείωση των εισαγωγών (δηλαδή θα αποτύχει 100%) και με αυτή την έννοια τα 223 δισ. δρχ. είναι το θεωρητικά μέγιστο ποσό.

Η εμπειρία του 1979-80 είναι ότι ένα ποσοστό κάτω από 20% του θεωρητικά μέγιστου των υποχρεωτικών καταθέσεων πραγματοποιήθηκε. Η ερμηνεία αυτού του φαινομένου είναι δύσκολη γιατί φαίνεται ότι στην εφαρμογή του το μέτρο ήταν διάτρητο. Πάντως η εμπειρία αυτή εκ πρώτης όψεως αμβλύνει τις ανησυχίες για τη ρευστότητα της οικονομίας. Εν τούτοις πρέπει να γίνει στενή παρακολούθηση των επιπτώσεων επί της ρευστότητας και αν παρουσιασθεί στρίμωγμα θα πρέπει να αντισταθμισθεί από την Τράπεζα της Ελλάδος, εκτός αν συντρέχουν ισχυροί λόγοι για το αντίθετο.

(Προσωπικό σημείωμα του Ι.Σ. : Οι άτοκες καταθέσεις θα αποδώσουν μεγάλα κέρδη στην ΤΕ. Προτείνεται λοιπόν ένα ποσό αντίστοιχο προς τις άτοκες καταθέσεις να διατεθεί για τον άτοκο δανεισμό του δημοσίου από την ΤΕ).

#### Επιτροπή Εποπτείας

Στην πορεία του το μέτρο του ΥΑΚΕ μπορεί να παρουσιάζει προβλήματα τα οποία πρέπει να αντιμετωπίζονται καθώς βγαίνουν στην επιφάνεια.

Ήδη έγινε λόγος για τη ρευστότητα της οικονομίας.

Σοβαρότερο είναι ότι μπορεί να παρουσιασθούν στενότητες στην αγορά, οπότε θα πρέπει για τα σχετικά προϊόντα να γίνεται κάποιο χαλάρωμα του μέτρου με *ad hoc* αποφάσεις. Επίσης, επειδή θα υπάρχουν πειστικά αιτήματα πανταχόθεν για την εξαίρεση του Α ή Β προϊόντος, πρέπει να υπάρχει κάποιο οργανικό εμπόδιο στην ικανοποίησή τους.

Για όλους αυτούς τους λόγους προτείνεται να συσταθεί μία Επιτροπή Εποπτείας η οποία να επιληφθεί των θεμάτων αυτών. Με την εξής σύνθεση : από έναν αντιπρόσωπο υψηλού επιπέδου των Υπουργείων Εθνικής Οικονομίας και Εμπορίου, των Τραπεζών Ελλάδος και Εθνικής, του ΣΕΒ, των Βιοτεχνών και Εμπορικών Συλλόγων και δύο εμπειρογνώμονες οι οποίοι θα έχουν και την άμεση ευθύνη για την παρακολούθηση των επιπτώσεων του μέτρου και για την λειτουργία του οργάνου. Απόσπασμένο προσωπικό ίσως δεν χρειασθεί· εφόσον τα υπουργεία, οι τράπεζες και τα επαγγελματικά σωματεία δώσουν εντολές σε αρμόδιους υπαλλήλους να συμπαρίστανται κατά προτεραιότητα στην Επιτροπή Εποπτείας όταν αυτό τούξ ζητείται. Ως πρόεδρος της Επιτροπής να επιλεγεί κάποιος που δεν θα είναι ενδοτικός στα αιτήματα των επιτηδείων.

#### Λεπτομερής κατανομή των προϊόντων σε κατηγορίες κατά συντελεστή

Για τη εφαρμογή του μέτρου η Τράπεζα της Ελλάδος πρέπει να γνωρίζει σε ποιά συντελεστή εμπίπτει έναστο προϊόν με την κωδικό του αριθμό. Τα προϊόντα είναι χιλιάδες. Η κατανομή τους όμως διευκολύνεται από κάποια ομαδοποίηση και το Υπουργείο Εμπορίου θα την έχει έτοιμη την Πέμπτη, 10 Οκτωβρίου.